

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

คำวิเศษณ์ในภาษาถิ่นเป็นคำขยายประเภทหนึ่งซึ่งมีใช้บ่อยเป็นจำนวนมากใน 8 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย และมีลักษณะพิเศษเฉพาะที่น่าสนใจ ได้แก่ ลักษณะโครงสร้างพยางค์ที่เป็นสระเอก การจัดวางตำแหน่งหน้าที่ที่ชัดเจน ตลอดจนลักษณะความหมายที่ละเอียดซับซ้อนเกี่ยวกับสภาวะที่ใช้คำประเภทนี้ไปขยาย ซึ่งช่วยให้การสื่อสารมีความลึกซึ้งแจ่มแจ้ง อันแสดงให้เห็นถึงอัจฉริยภาพทางภาษาของคนล้านนาที่ควรจะมีการศึกษาเพื่อให้เข้าใจและตระหนักในคุณค่าดังกล่าว

แต่เนื่องจากปัจจุบันมีสภาพสังคมล้านนาได้เปลี่ยนแปลงไปหลายด้าน ทั้งนี้เพราะอิทธิพลจากสังคมใหญ่ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วัฒนธรรมกระแสหลัก และระบบการสื่อสารจากส่วนกลาง อันเป็นเหตุให้เกิดการกลืนกลายและเสื่อมสลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านภาษานั้น คนไทยถิ่นเหนือปัจจุบันหันไปนิยมพูดด้วยนัยภาษาภาษาไทยกรุงเทพฯ ด้วยสำเนียงท้องถิ่นกันมากขึ้น เด็กรุ่นใหม่ส่วนใหญ่มารู้จักและใช้คำภาษาถิ่นล้านนาแทบๆ น้อยลงทุกที ที่หนักหน่วงยิ่งไปกว่านั้นก็คือ พ่อแม่เด็กบางครอบครัวกลับนิยมสอนให้ลูกพูดภาษาไทยกลางตั้งแต่กึ่งเล็ก ๆ และใช้เป็นภาษาหลักในการสื่อสารภายในครอบครัวด้วย ลักษณะการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการดูหมิ่นวัฒนธรรมทางภาษาของตนเอง และทำให้เกิดการ “หยุดสร้างคำ” ในภาษาถิ่นนานมากขึ้นเรื่อยๆ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะรวบรวมคำวิเศษณ์ถิ่นล้านนาเพื่อศึกษาวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยเน้นข้อมูลที่มีมาจากเจ้าของภาษาที่ค่อนข้างมีอายุเพื่อให้ได้คำที่เป็นภาษาถิ่นแท้ๆ การศึกษาวิเคราะห์ในลักษณะเช่นนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการด้านภาษาศาสตร์และผู้สนใจภาษาถิ่นล้านนา ตลอดจนส่งเสริมให้เจ้าของภาษาเองได้ตระหนักในคุณค่าทางอักษรศาสตร์ของภาษาตนอีก โสດหนึ่งด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างและจำแนกประเภทคำวิเศษณ์ในภาษาถิ่นล้านนา
2. เพื่อศึกษาค้นหาตำแหน่งหน้าที่ของคำวิเศษณ์ในประโยคของภาษาถิ่นล้านนา

3. เพื่อศึกษาความหมายและลักษณะความสัมพันธ์ทางเสียงและความหมายของคำวิเศษณ์ในภาษาล้านนา

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คำวิเศษณ์ในภาษาล้านนา” มีขอบเขตดังนี้

- 3.1 ศึกษาเฉพาะคำวิเศษณ์สองพยางค์ในภาษาล้านนาเท่านั้น
- 3.2 เป็นคำวิเศษณ์สองพยางค์ ที่ใช้เป็นภาษาพูดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เท่านั้น
- 3.3 วิทยากรผู้บอกภาษาต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เท่านั้น และมีอายุระหว่าง 40 - 75 ปี
- 3.4 การให้ความหมายใช้วิธีตรวจสอบจากผู้บอกภาษาหลายคน แล้วเทียบเคียงกับความหมายในพจนานุกรม

4. ระเบียบวิธีวิจัย

- 4.1 เก็บรวบรวมคำวิเศษณ์จากเอกสาร งานวิจัย และพจนานุกรมภาษาล้านนา เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น
- 4.2 เก็บรวบรวมคำวิเศษณ์จากผู้บอกภาษาที่มีอายุระหว่าง 40 - 75 ปี เป็นคนที่ภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน - 30 มิถุนายน พ.ศ.2534
- 4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บอกภาษาโดยการบันทึกเทปและบัตรบันทึกข้อมูลแล้วถ่ายถอดลงในคอมพิวเตอร์ พร้อมความหมาย วิธีใช้ ลักษณะทางสัทศาสตร์ และหน้าที่ทางไวยากรณ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลทั้งจากพจนานุกรมและผู้บอกภาษาหลายๆ คน
- 4.4 วิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างของคำวิเศษณ์ล้านนา แล้วแบ่งประเภทตามความแตกต่างของระบบเสียงสระและพยัญชนะ
- 4.5 ศึกษาตำแหน่งหน้าที่ของคำวิเศษณ์ โดยพิจารณาตามการปรากฏในประโยค
- 4.6 ศึกษาความหมายของคำแล้วจำแนกประเภทตามความหมาย
- 4.7 ศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ทางเสียงและความหมายของคำ

4.8 สรุปผลการวิจัยเรื่อง “คำวิเศษณ์ในภาษาล้านนา : การศึกษาตามแนว
ภพศาสตร์” และข้อเสนอแนะ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ทำให้ทราบลักษณะโครงสร้างและประเภทของคำวิเศษณ์ล้านนา
- 5.2 ทำให้ทราบลักษณะตำแหน่งหน้าที่ของคำวิเศษณ์ในภาษาล้านนา
- 5.3 ทำให้เข้าใจความหมายและลักษณะความสัมพันธ์ทางเสียง และความ
หมายของคำวิเศษณ์ในภาษาล้านนา
- 5.4 เป็นแนวทางสำหรับจัดทำพจนานุกรมคำวิเศษณ์ในภาษาล้านนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

วิมลรัตน์ วัฒนศิริ

หน้า 3 จาก 3 หน้า